

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ראש השנה תשפ"ד

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:
A0799326426@GMAIL.COM
058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

ראש השנה

ודרשו חז"ל (ר"ה לד.) שיהא תקיעה קודם לתרועה ולאחר התרועה, ונמצא שמידת הדין המורה על צימצום יש לפניה ולאחריה התפשטות של רחמים וחסדים.

ואיתא במדרש (ב"ר פי"ב ט"ו) שעלה במחשבה של הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדת הרחמים, והקדימה למדת הדין, וצ"ע שהרי הקב"ה אינו כבני אדם המשנים את מחשבתם לאחר זמן, ומה היתה בכוונה תחילה ולמה שינה את דעתו מאז.

ובספה"ק מאור עינים (לך-לך) מבאר שבאמת היתה בדעתו של הקב"ה לברוא את העולם רק במידת החסד, כמו שנאמר (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, אלא שאין ביכולת של העולם הזה לסבול ולקבל את גודל מדרגת החסד שיש בשמים, ולכן הוצרך הקב"ה כביכול לצמצם את חסדו, ומשל לאדם שאינו יכול

אשרי העם יודעי תרועה (תהלים

פט טז)

הבחור החתן המיל"ח נ"ו, אמר לי בשם הבני יששכר (לחודש תשרי מאמר ג דרוש י) על הפסוק (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, ומביא מש"כ במדרש (ויק"ר פכ"ט ד') 'אמר ר' יאשיה וכי אומות העולם אינן יודעין להריע, כמה קרנים יש להן כמה סלפנים יש להן כמה בוקינוס יש להן, ואתה אומר אשרי העם יודעי תרועה, אלא אשרי העם אלו ישראל שיודעין לרצות את בוראם בתרועה, מה עושה הקדוש ברוך הוא, עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים', ע"כ.

ומבאר שם מה הענין בזה שהקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, שכן קול ה'תרועה' הוא ילולי יליל כמה קולות קצרים זה אחר זה, ומורה על צימצום, ו'תקיעה' מורה על התפשטות אור פני מלך חיים להחיות את העולמות,

ושמו אחד', שאז נהיה ראויים לאותה מידת החסד שרצה הקב"ה להשפיע בעולם, ולא נצטרך לצימצומים, ולכן תוקעין אח"כ תקיעה המורה על התפשטות הרחמים שתהיה לעתיד לבוא.

ובזה מפרש הבני יששכר הפסוק 'אשרי העם יודעי תרועה', ש'יודעי' רומז לחיבור כענין 'וידע האדם את חוה', ורומזים בזה להקב"ה שכמו שבשעת בריאת העולם שיתף מידת הדין למידת רחמים, וכל מה שהנהיג אז את מידת הדין היה רק למען נוכל לסבול את גודל מידת הרחמים, כמו כן יעמוד עכשיו מכסא דין וישב על כסא רחמים, ע"כ.

מתוך דרשת התעוררות לפני תקיעת שופר תשפ"ג

אומר אינה מלכות, (שם ד לה) אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו, מלכות דברי רבי יוסי, רבי יהודה אומר אינה מלכות. ובאמת אין בפסוקים אלו הזכרת מלכות ה' בפירוש, אלא יחוד שמו יתברך, וממילא מובן מכך על מלכות ה' וביטול שאר הכוחות.

להביט על אור השמש אלא על ידי מסכים המבדילים, ולכן הוצרך לבוא למידת הדין שתצמצם את החסד.

וזה הביאור למה שמקדימין תקיעה המורה על ענין ההתפשטות של רחמים וחסדים, שהיה בדעתו של הקב"ה לברוא בהם את העולם, ואח"כ כשראה שאין דבר זה ביכולת מגודל מעלת החסד, ולכן שיתף מידת הדין לצמצמה ולכן תוקעין אחריה תרועה המורה על הצימצום.

וחשבתי להוסיף לפי דבריו הק' ולבאר מהו ענין התקיעה שלאחריה, שכן על העתיד לבוא כתוב (ישעיה כז יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו', 'ביום ההוא יהיה ה' אחד

בגמרא ראש השנה (לב:) תני לגבי הפסוקים שאומרים במלכויות: 'אמר רב הונא תא שמע, (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, מלכות דברי רבי יוסי, רבי יהודה אומר אינה מלכות, (שם ד לט) וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלוקים אין עוד, מלכות דברי רבי יוסי, רבי יהודה

'יודעת היום והשבות אל לבבך' וגו' רומז לעשרת ימי התשובה, משום שיש בו הזכרת ענין התשובה, וכן שהקדים 'ידיעה' ל'תשובה', וכמו שאומרים בשמו"ע קודם 'אתה חונן לאדם דעת' ואח"כ 'השיבנו אבינו לתורתך וכו' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך', שקודם שיעשה האדם תשובה צריך שיהא בו דעת להבחין בין טוב לרע, ובזה יוכל לתקן את אשר עיוות, וכן יו"ט סוכות הרומז לתשובה מאהבה, יש בו רמז לענין הדעת, וכלשון הכתוב (ויקרא כג מג) 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל' וגו'.

ואח"כ על שמחת תורה רומז הפסוק 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד' וגו', וכמו שהביא ברש"י על הפסוק אתה הראת וז"ל: כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה, פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו שהוא יחידי, לכך נאמר אתה הראת לדעת.

ובמחזור נוסח בית באסטאן מביא הערה על תיבת 'המלך' שהוא בגימ' 'כס י-ה'. ונראה לומר שכוונת הדברים, שעמלק הוא פוגם במלכות ה', ולאחר המלכת ה' יתברך אז יתקן כסא מלכותו, והוא כענין 'ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה' (עובדיה א כא), ואח"כ 'והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', שאז ימחה שמו של עמלק ועל ידי כן תתמלא מלכותו של השי"ת.

וזה הוא הביאור בפסוקים 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', 'יודעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו', לרמז על ענין המלכת שמו על כל העולם, ולכן מזכירים באמצע פסוקי המלכויות 'ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל' וגו'.

וחשבתי אשר ג' פסוקים אלו מרמזים כל אחד על תקופה אחרת בימים הנוראים, הפסוק 'שמע ישראל' רומז על ראש השנה וכנ"ל,

מתוך באגלייטען דער יו"ט ראש השנה תשפ"ג

שב"ק פר' נצבים-וילך שבת סליחות תשפ"ג

השולחן הטהור ליל שבת קודש

מספר אמת, שהגימטריא במספר קטן של אמת הוא תשע. ויש עוד ענין במספר תשע בהיותו מספר אמת, שכמה פעמים שתכפיל מספר תשע תמיד יישאר תשע, תשע כפול שתים הוא שמונה עשרה, ואחד ושמונה הוא תשע, תשע כפול שלש הוא עשרים ושבע, ושתיים ושבע ביחד יוצא תשע, וכיוצא בו בכל מספר שתכפיל תשע יישאר תשע, הרי אנו רואים שתשע הוא מספר אמת, והוא קיים לעד.

והנה ראש השנה הוא הזמן של המלכת השי"ת על כל העולם, וקריאת שמע שמתחיל עם קבלת עול מלכות שמים, מסתיים בתיבת אמת.

והנה השבוע יהול כ"ה אלול שהוא התאריך של בריאת העולם, שבראש השנה נברא האדם שהוא היה יום השישי של הבריאה. הפסוקים של בריאת העולם מתחילים עם

אתם נצבים היום וגו' (דברים כ"ט).

כ"ק אאזמו"ר זי"ע אמר לבאר הפסוק 'אתם נצבים', על פי מה דאמרו חז"ל (שבת קד.) קושטא קאי שיקרא לא קאי, שאמת יש לו רגלים, משא"כ שקר אין לו רגלים, היינו שבאותיות אמת יש לכל אות ואות שבו שתי רגלים, משא"כ שקר אין לאותיותיו רק רגל אחד. וזהו אתם נצבים, את"ם אותיות אמ"ת ע"י אתם שהוא מידת האמת, תהיו נצבים ועומדים, ויהיה לכם קיום.

ויש לומר על פי מה שאיתא בהזוהר הק' (בא ל"ב.) שמה שנאמר בפסוק 'היום' רומז לראש השנה, שענינו של ראש השנה הוא 'אמת', כמו שאנו אומרים בנוסח התפילה, 'כי אתה אלוקים אמת ודברך אמת וקיים לעד'. והנה בתפילת מוסף של ראש השנה אנו מברכים תשע ברכות, ותשע הוא

כי אין פעולתו 'אמת', עושה 'הוויגער' וכוונתו לדבר אחר, משא"כ הבורא ית"ש שלם בתכלית השלימות לא עשה פעולתו להשלים חסרונו ח"ו כי אינו בעל חסרון, וא"כ כביכול לא הקדים את עצמו במחשבתו, רק עשה לטובת הפעולה בעצמה, מדרך הטוב להטיב, זה נקרא 'פועל אמת שפעולתו אמת'.

ולפי דבריו יש לומר, ע"פ מה שכתב הלבוש לגבי הנוסח שאומרים בראש השנה 'וטהר לבנו לעבדך באמת', שמשנים בה מאופן שאומרים אותה בדרך כלל בשבת ומועדים, בשבת ויום טוב אנו אומרים 'וטהר לבנו לעבדך באמת' באמצע נוסח הברכה, ובראש השנה אומרים אותה בסוף הברכה, כדי לסמוך אותה למה שאנו אומרים 'כי אתה אלוקים אמת ודברך אמת וקיים לעד'.

ולפי זה יש לומר, שבקשה שלנו שאנחנו נזכה לעבדו באמת, שהאמת יהיה באותו בחינה שאלוים אמת, דהיינו 'פועל אמת שפעולתו אמת', שיעבוד את בוראו באמת לאמתו, ושיהיה עבודתו לשמה ובלי שום פניות.

השבוע אנו קורים שתי פרשיות, פרשת נצבים ופרשת וילך,

'בראשית ברא אלוקים' (בראשית א א), וכתב בעל המורים, שהוא סופי תיבות אמת, מלמד שברא העולם 'באמת' כמו שנאמר (תהלים קיט קס) 'ראש דברך אמת'. בריאת העולם מסתיים עם הפסוק 'ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות' (בראשית ב ג), 'ברא אלוקים לעשות' הוא סופי תיבות אמת. הרי אנו רואים שבריאת העולם מתחיל עם האמת ומסתיים עם אמת.

בספר אנרא דכלה (בראשית), כתב שהבורא ברא את עולמו באופן של 'פועל אמת שפעולתו אמת'. ומבאר דידוע שכל פועל אומן מקדים במחשבתו לעשות דבר הנפעל בכדי להשלים חסרונו באיזה דבר שנחסר לו, ומקדים במחשבתו צורך הפעולה לטובתו, דרך משל אומן העושה כלי שעות שקורין 'זייגער', הנה מקדים צורך הכלי לטובתו כי הוא חסר במה שאינו יודע עתיו ורגעיו, וע"י הכלי הזאת יושלם חסרונו, וכאם אינו עושה בשביל זה כגון שכבר יש לו כלי כזאת הנה עושה כדי למכור, כי יחסר לו מן הממון המצטרך לטובתו, ועושה כלי זה להשלים חסרונו בממון, הנה פעל כזה לא יקרא לו 'פועל אמת',

אחרות כדי להשריש מדת האמת
בנפשו לקנן נפש.

ומביא שם עוד, שאחרי עבודה כזו
במדת האמת, מובן ממילא
שהיה שונא את מדת השקר בתכלית
השנאה והמיאוס, ולא היה סובל אף
מעט שקר, כי היה מקור האמת ממש.
ומפני כך נהג שלא לבקר חולים, כי דרכו
של חולה להתאנח על מצבו, ולהגדיל
החולי והיסורים בעיני המבקרים יותר
ממה שהוא באמת, והרבי ר' פינחס לא
היה יכול לסבול זאת.

אמנם פעם אחת אירע ששינה ממנהגו
זה, בחולה אחד שהכירוהו
בעיר לאיש פשוט, והיה סגי נהור ל"ע
שנים רבות, ואומנתו היתה לנגן בכלי
זמר בשמחות נישואין, ובעת שכבו על
ערש דוי לפני מיתתו הלך רבי פינחס
לבקרו יחד עם כמה מתלמידיו. הרבי
ר' פינחס ישב אצל ממתו, וכאשר
החולה הרגיש כי הגיעו רגעיו
האחרונים בעולם, פתח את עיניו ואמר,
הבה ונראה עוד ראייה על העולם,
ומיד נסתלק, וכל הענין היה לפלא
בעיני התלמידים.

סיפר הרבי ר' פינחס לתלמידיו, כי
האיש הזה לא היה סגי נהור
כלל, אלא כיון שהתפרנס מנגינה בכלי

ובאמת שתי השמות של פרשיות אלו
הם שני הפכים, שנצבים הכוונה הוא
עמידה, וילך פירושו להיות הולך,
ונראה לומר שענינם של שתי פרשיות
אלו בא לרמוז על מה שאמרנו אתם
נצבים, אתם הוא אותיות אמת, ובא
לומר שענין האמת הוא דבר שעומד
וקיים, כמו שאמרנו שקושטא קאי,
שמדת האמת הוא אמת ויציב. אולם
הפרשה השניה באה ללמד אותנו
שאדם צריך להיות הולך במדת האמת,
לעלות במדרגות מדת האמת. ובאמת
זו הפעם השניה שאנו קורים פרשת
וילך בשנה הזאת, שכבר קראנו בחדש
תשרי שעבר בתחילת השנה פרשת
וילך, ועכשיו אנו חוזרים וקורים אותה
בסוף השנה, והוא בא לרמוז על הענין
שהאדם צריך להיות מוסיף והולך.

כדי לשבר האוזן מה היא מהות
הבחינה להיות מוסיף והולך
במדת האמת, ראיתי מובא בספר
עבודת עבודה מב"ק אדמו"ר
מטהאש זצ"ל, שהרה"ק רבי פינחס
מקוריץ זי"ע היה מופלג מאוד במדת
האמת. ואמר על עצמו שעבד י"ג
שנה עד שזכה להשיג מדת האמת.
ופעם אמר שעבד על זה כ"א שנה,
שבע שנים לעקור השקר מקרבו, ושבע
שנים לקנות מדת האמת, ושבע שנים

בעצם שקרן ועשה עצמו כאילו הוא עיור, אבל אמנם שלגבי העולם הוא שיקר אך הוא עבד את קונו באמת לאמתו, ואולם ישנם אנשים שהם רק דוברי אמת, אבל בעצמותם הם שקרנים, ההיפוך הגמור ממדת האמת.

יעזור השי"ת שנוכה לעבדו באמת, ונוכה לכתיבה וחתימה טובה, עדי נוכה לכיאת גוא"צ בב"א.

זמר בחתונות, חשש מאוד אולי יכשל בהסתכלות בנשים רח"ל, לכן עשה את עצמו כעיור כל השנים. ובאיש אשר חי במסירות נפש כזה, לא חשש שיתאנה בחוליו אנחה של שקר, לכן שינה עתה מנהגו והלך לבקר לקיים מצות ביקור חולים.

כשנתבונן בסיפור נורא זה, הנה באמת האיש הזה היה

קידושא רבא בצפרא דשבתא

שכתב רש"י על הפסוק 'ובחרת בחיים', ודקדק שם דאין שייך ענין ברירה אלא בין שני חלקים טובים שהאחד טוב מחברו, אבל בין חיים למוות לא שייך בחירה שכן מי הוא פתי שיבחר במוות.

וביאר שם על פי דברי הרמב"ן בשער הנמול, שהשכר שהשי"ת נותן בעד קיום המצוות הוא לכל אחד כפי רצונו ומטרתו, דלמי שרוצה לבוא על ידי קיום המצוות לדיקות בה', אזי שכרו שיבוא לידי כך, ומי שרוצה לבוא עי"כ לעושר וכבוד, אזי יזכה לכך אלא שישאר מרוחק מחי החיים ית"ש.

העדותי ככם היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (דברים ל ט). ופירש רש"י ובחרת בחיים - אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לבנו בחר לך חלק יפה בנחלתי, ומעמידו על חלק היפה, ואומר לו את זה ברור לך, ועל זה נאמר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי (תהלים טו ה), הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך.

דרבי להזכיר בימים האלו את דברי זקני העדרוגת הבשם על מה

ראיתי מובא שהבית אהרן מקארלין אמר בשם הבעל שם טוב, שמה דאיתה בוהר הק' על ענין בקשת פרנסה, דכריש כל שתא ושתא אינו צווחין הב לנו מזונא וכו' ככלבין דמצווחין דאינון מצווחין אלא לגרמייהו. (תיקוני זהר כב.), היינו בדורות הראשונים שהיו בראים ועשירים, אבל בדורות אלו צריכים לבקש על הפרנסה מהשי"ת.

אמנם באמת כל בקשתינו על פרנסה הוא בעצם בקשות רוחניות, כמו שהיה רגול ב"ק **אאומ"ר** זי"ע לומר, שכשאנו מתפללים בתפילות ראש השנה 'ובכן תן' מכוונים 'גיב געלט' [תן כסף], וכשאומרים עוד פעם 'ובכן תן' מכוונים 'גיב נאכאמאל געלט' [תן עוד פעם כסף], ולכאורה זה קטרוג גדול על כלל ישראל, אלא תירץ בשם זקינו הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע דהמליץ טוב על כלל ישראל, ואמר, רבנו של עולם, כל בקשת ה'געלט' של עמך ישראל לצרכך היא, כי אם אתה סוחט 'יודישע געלט' מה עושה יהודי עם ה'געלט', יגדל בנו לתלמוד תורה, יענג את השבת, יפתח ידו בצדקה, וא"כ מדוע לא תושיע אותם.

ובזה מבאר כאן בפסוקים 'החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה', שהשי"ת נותן לפניך את הבחירה בין חיים נצחיים לבין מוות שניתן לרשעים, שצדיקים לעולם קרויים חיים ורשעים להיפך (ברכות יח), 'הברכה והקללה' היינו המצוות בעולם הזה והעונשים בעולם הבא, ויש ביד האדם לקיים המצוות או על מנת לקבל פרס או למען דכיות בהשי"ת, ועל זה אמר קרא, 'ובחרת בחיים', שתקיים המצוות בשביל לדבוק בחי החיים ית"ש, שאם תעשה כן, יקיים כך 'למען תחיה אתה וזרעך', שהדבר הזה יש בידו להוריש לזרעו אחריו.

ובאשר אמרתי, אני תמיד חוזר על מימרא זו לפני הימים הנוראים, שדברים אלו המה אבן היסוד להדריך אותנו שעיקר בקשתינו בימים אלו, צריכים להיות על ענינים רוחניים.

שמעתי השבוע מיהודי שעלה על האוטובוס וכשהעביר את הרב קו כדי לשלם, המכשיר רשם שאין כסף מספיק פנה לנהג, היהודי הזה אמר שהוא מיד חשב, שהרב קו מלמד אותו שכשאין כסף מספיק צריכים לפנות לנהג, דהיינו להקב"ה שהוא מנהיגו של עולם.

תחילה', ש'מנוחה' הכוונה לבית המקדש, כמו שדרשו חז"ל (זבחים ק"ט). מהפסוק (דברים יב ט) 'כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה'. וכוונתנו כשאומרים 'במוצאי מנוחה קדמנוך תחילה', שתחילת בקשתינו הוא על גלות השכינה ועל מה שאנו מוצאים מהמנוחה, דהיינו מבית המקדש כדאמרו.

יעזור השי"ת שתפילתנו יתקבלו בשמו מרומים לרחמים ולרצון, ונוכה לכתיבה וחתומה טובה, ונחת ציון ובנין ירושלים בכיאת גוא"צ בב"א.

והנה בהפטרה שקראנו היום, שהוא הפטרה אחרונה משבעה דנחמתא, כתיב (ישעיה סג ט) בכל צרתם לא צר, והוא קרי עם כתיב, לו עם ו' ולא בא'. וראיתי מובא בספרים הק' דבא לרמוז על חודש אלול, ש'לו' עם 'לא' הוא אותיות 'אלול', להורות לנו שעבודתנו בימים אלו צריכה להיות כדי להוציא השכינה הקדושה מלו צר, שיהיה לא צר.

זקני הרה"ק רבי יוסף מדאמבראווא זי"ע אמר על מה שאנו אומרים בסליחות 'במוצאי מנוחה קדמנוך

דעוא דרעוין

נקרא 'עולם קמין' מלשון העלם לפי שהנשמה מתעלמת בתוכו, כמו העולם שנעלם בה אור ה', ובבני יששכר (תשרי מאמר ד א) מביא מה שכתבו המקובלים, שהעולם נקרא 'עולם' לשון העלם והסתרה, להיות שמתעלם ומסתתר בתוכו האלקות כמו שנאמר 'אכן אתה א-ל מסתתר' (ישעיהו מה טו), ובוה תבין שכל בחינת הסתרה והעלם נקרא 'עולם'.

ואנכי הסתר אסתיר פני כיום החוא וגו' (דברים לא יח).

בשבוע הבעל"ט יחול יום כ"ה אלול שבזה היום היה יום הראשון של בריאת העולם, ובראש השנה הוא יום השישי של הבריאה יום שנברא בו האדם.

איתא בכתבי האריו"ל (פרי עין חיים שכ"ו שער השופר ה) 'שהאדם

לאכול מעץ הדעת, ואמר לה, שזה שאמר אלוקים שלא תאכלו מעץ הדעת, 'כי יודע אלוקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע, ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו' ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל, ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירומים הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות, וישמעו את קול ה' אלוקים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלוקים בתוך עץ הגן, ויקרא ה' אלוקים אל האדם ויאמר לו איכה, ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי ואחבא, (שם פסוקים ה-י).

ויש לבאר הפסוקים כאשר אמרנו כי ענין ההסתרה נגרם מכוח החטא שעל ידה הוא עושה מסך המבדיל, כך גם בפסוקים אלו נאמר 'אנכי' והוא כעין גזירה שזה אנכי אנכי, שמה שכתוב בפרשתן 'ואנכי הסתר אסתיר', ההסתרה נגרמת ממה שאמר הפסוק בחטא עץ הדעת 'ואירא כי עירום אנכי ואחבא', והיינו כי ההסתרה מגיעה מכוח האדם שמתחבא מאחורי המסך המבדיל אחרי שחטא.

ונראה לומר שהטעם שנברא העולם כך באופן של הסתר, כדי שיהיה לאדם בחירה וכמו שקראנו היום בפרשת נצבים 'ובחרת בחיים' (דברים ל יט), שמבלעדך ההעלם היינו מוכרחים לעבוד את בוראנו, מרוב גודל אור קדושתו ית"ש.

ונראה לומר עוד, שענינה של 'הסתר אסתיר', שהוא הסתר יותר גדול מהעלם שבה נברא העולם, נעשה מכוח החטאים, שכשהאדם חוטא נעשה מסך המבדיל, כמו שאמרו חז"ל (הולין קל"ט:) המן מן התורה מנין (בראשית ג י"א) 'המן העץ אשר צויתך לבלתי אכול ממנו אכלת', אסתר מן התורה מנין 'ואנכי הסתר אסתיר'. ונראה שהם קשורים זה לזה, שענין של 'הסתר אסתיר' נעשה מכוח החטא של אדם הראשון. והנה החטא של אדם הראשון היה בראש השנה שעות אחדות אחר בריאת האדם, ואז נקנסה מיתה על האדם, ולכן אמרו על ראש השנה שספרי חיים וספרי מותים פתוחים לפניו, שכל ענין המיתה נקנסה בראש השנה, ולכן קורים הפסוק 'ואנכי הסתר אסתיר' סמוך לראש השנה.

בפרשה של חטאו של אדם הראשון כתיב, שהנחש פיתה את חוה

ויש ומתגאה ברוחו, זה מה שעושה ההסתרה.

ויש לומר עוד שזה גם הפירוש במה שכתוב אצל חטא אדם הראשון 'ואירא כי עירום אנכי ואחבא', ששם גם היה החטא שאחרי שאכל מעץ הדעת, היה מתגאה בזה שהוא בעל שכל ויודע טוב ורע.

הננו רואים שענינו של ראש השנה והתיקון על חטא העין הדעת קשורים לחודש אדר ואסתר והמן, כדאמרן.

הנה השפת אמת כתב, שידוע שיום הפורים הוא בדרגה יותר גדול מיום הכיפורים, שיום כיפורים הוא רק 'כ'פורים, ביום כיפורים נאמר (ויקרא טו ב) 'ואל יבוא בכל עת אל הקודש מבית לפרוכת אל פני הכפורת אשר על הארון', שהעבודה של הכהן גדול ביום הקדוש היה בהסתרה ובהעלם לפני ולפנים בתוך קודש הקדשים, ואי אפשר ליכנס שם בכל עת, אולם ביום הפורים, נאמר (אסתר ד טו) 'ובכן אבוא אל המלך אשר לא כרת!'

איתא במשנה (ראש השנה כט.) 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל' וגו' (שמות יז יא) וכי ידיו של

האור החיים הק' (שם) כתב לבאר הענין שהתחבא האדם, שהרגישו בירידתם ובפשעיהם, כי נכלם בראות עצמו ערום מזהרא דקדושה.

ונראה לבאר קצת דהנה איתא מוקני הרה"ק המניד מולאמשוב זי"ע (שי"ד חל בשבוע הבעל"ט כ"ה אלול) שביאר מה שנאמר (דברים ה ה) 'אנכי עומד בין ה' וביניכם', 'אנכי' מה שהאדם מחזיק עצמו לאנכי, היינו לאני ויש, ומתגאה ברוחו, זה עומד ומפסיק כמחיצה בין ה' וביניכם, כמו שאמרו חז"ל (סוטה ה.) כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם.

ובעין זה ידוע הסיפור שפעם דפקו בדלת של הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע, וכששאל מי זה ענה לו חבירו שהיה אחד מהתלמידים של המניד ממעזרימש 'דאס איז איך' (זה אני), אמר לו רבי אהרן הגדול, 'ביים רבי'ן האט מען גילערנט אז סאיז נישט דא קיין איך' (שאצל הרבי למדו שאין אני).

בזה יש לומר שזה כוונת הכתוב כאן 'ואנכי הסתר אסתיר', שמה שהאדם מחזיק עצמו לאנכי, היינו לאני

ממנו, ואז יהיה השם שלם וגם הכסא שלם, הרי שענינו של מחית עמלק ומעשה בראשית הם קשורים ואגודים יחד כדאמרן.

והנה איתא מהרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע (שיו"ד יחלו בשבוע הבעל"ט כ"ז אלול) שאמר על הפסוק (בראשית מג י) 'כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמיים', שיש לרמוז בזה, כי לול"א אותיות 'אלול', מרמוז על התשובה שעושים בחודש אלול, אולם יש עוד זמן של תשובה והוא בחודש אדר, ועל זה נאמר 'כי עתה שבנו זה פעמיים', עתה זו לשון תשובה, שבנו זה, זה גימטריא י"ב, היינו שיש עוד זמן של תשובה בחודש הי"ב, 'פעמיים', כי בשנה מעוברת כמו שיהיה בשנה הבעל"מ, חודש העיבור הוא שני פעמים אדר.

ויש לומר שאנו קורים פרשה זו של 'ואנכי הסתר אסתיר' שמרמוז לאסתר כדאמרן, וראש השנה הוא ענינו של חטא אדם הראשון, המרמוז להמן כדאמרן, כדי לרמוז לנו, שאמנם התשובה שאנו עסוקים בה עכשיו בימים הנוראים הוא בכחינת תשובה מיראה, אבל התכלית הוא להגיע לתשובה מאהבה, שהתשובה בחודש

משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים. ולכאורה קשה להבין הקשר של מלחמת עמלק למסכת ראש השנה, אמנם לפי הדברים שאמרנו מובנים דברי המשנה, שאחד מהקניינים של ר"ה הוא עניין השפלות וההכנעה.

ויש לומר עוד דהנה במשנה זו נרמזים ידיו של משה, ושתי פעמים יד הוי כ"ח, והנה בפסוק הראשון של מעשה בראשית יש כ"ח תיבות, וענינו של כ"ח מקשר בין ראש השנה שהוא מעשה בראשית לידיו של משה שהוא גם כ"ח כדאמרן.

הבית יוסף (או"ח נו) כתב שב'הא שמיה רבא' יש כ"ח אותיות, ובמזור (שם) מובא שענינו של 'הא שמיה רבא' הוא, שיהיה שם י-ה רבא, שאנו מתפללין על שם י-ה שאינו שלם, שיתגדל ויתקדש ושיחזור להיות שלם, והיינו לעת הגאולה שינקום מעמלק, שנשבע שלא יהיה השם שלם עד שינקום ממנו דכתיב (שמות יז טז) 'כי יד על כס י-ה', שאין הכסא שלם, ואין השם שלם אלא לאחר שינקום

יעזור השי"ת שנוכה לתקן את כל אשר פגמנו, לחזור בתשובה שלימה ותשובה מאהבה, ונוכה לכתיבה וחתומה טובה, נחמת ציון ובנין ירושלים, בכיאת גוא"צ בב"א.

אדר הוא תשובה מאהבה, בבחינת שקבלוה מאהבה, כמו שאמרו חז"ל (שבת פח.). הדור קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב (אסתר ט כז) 'קימו וקבלו היהודים' קימו מה שקיבלו כבר.

שיחת הכנה לדאש השנה בהיכל כולל שי"ס

יום רביעי כ"ז אלול תשפ"ג

על השותף השנו, נמצא שיש עת רצון מיוחדת לפעול ישועות.

והנה איתא בזוה"ק (ח"ב פר' יתרו פא.) 'כל ברכאן דלעילא ולתתא ביומא שביעא תליין', והיינו שכל השפע הנשפע בשבוע הבא נשפעים משבת קודש, ודווקא ביום השבת אין עושים כלום עבור פרנסה, והרמז בזה יש לומר, שבא להראות שדווקא על ידי אי העשייה של האדם נשפעים הברכות לרוב, שכן אנו מעידים בשבת על מעשה בראשית של הקב"ה ושבתתו כלשון הכתוב (שמות כ, יא) 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש'.

אלא שמאז הבריאה במעשה בראשית עדיין הקב"ה מעמיד ומקיים את

ראשית צריכים לדעת שבלי ראש השנה הבעל"ט בזמן שנעמוד ונקדש על היין, ונאמר הנוסח 'יום השישי', תדעו שאז באמת יהיה היום השישי לבריאה, מאחר שבכ"ה באלול נברא העולם.

ושמעתי פעם בשם האדמו"ר רבי ישראל מרדכי

מרחמסטריווקא זצ"ל שאמר בזמן מלחמת המפרץ בליל שבת קודם קידוש, בשם הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע דאיתא בחז"ל (שבת קיט:) 'כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית', והפמיר: "א שותף האט אויך א דעה", והיינו שהשותף יכול להכריח את דעתו

אומרים 'שופט כל הארץ יאותה במשפט יעמיד', ותמוה שבתחילה מבקשים שלא יעמידנו במשפט ואח"כ אומרים שאכן הוא מעמידנו במשפט, אלא ראיתי מובא מספר מצמיח ישועות שכוונת הדברים, שאמת כן הוא שאיננו רוצים לעמוד במשפט כיון שלא נצא זכאים בדין, אבל זה רק ביננו לבין עצמינו, אבל כנגד 'כל הארץ' היינו נגד אומות העולם הרי ישראל חשובים בתכלית השלימות, וממשפט כזה איננו חוששים.

ונראה לומר דעל יום השבת כתיב בתורה (שמות לא, יג) 'כי אות הוא ביני וביניכם', והיינו כענין 'נברי ששבת חייב מיתה' (פנהרין נח:), כי מצות השבת באה להבדיל בין ישראל לאומות העולם, נמצא א"כ שבראש השנה שחל בשבת יש לישראל זכות יתר במה שמקיימים את השבת ויש בזה סימן היכר בין ישראל לאומות העולם, וכענין 'שופט כל הארץ' שישאל כנגד אומות העולם חשובים בשלימות.

והנה בכל העולם כולו חיים מיליארי בני אדם, ומהם מיעוט יהודים, ומהם מיעוט שומרי תורה ומצוות, ומהם מיעוט חרדים ויראים דבר ה', וכאלו אשר מפנים מעצמם את כל

כל הבריאה בכוחו הגדול, ובכל הגע ורגע הוא מחייה ומפיה רוח בכל הבריאה כולה, ובלעדיו היה העולם חוזר לתוהו ובוהו, ובכל ששת ימות השבוע כשהאדם טורח בעסקי מזונותיו, יכול הוא לדמות בעצמו שמא הוא המעמיד את עצמו, והוא העמל למחייתו ומפרנס את עצמו גם בלתי השגחתו יתברך ח"ו, ולכן בשבת שבו האדם נח ושובת מכל מלאכה, אזי הוא מבין ומבחין שגם בלעדי מעשיו העולם מתנהג בטובו הגדול. וזה הביאור בדברי הזוהר שהבאנו שהשפעה של ימות השבוע תלויים ביום שבת קודש, היינו בהבנה שהאדם מכיר בכך שכל ההשפעה באה מאתו יתברך.

וביותר יש לומר כך בראש השנה שחל בשבת, שהרי כל ההשפעות של כל השנה כולה תלויים ביום גדול זה, והיינו בדברי הזוהר דלעיל, וגם בראש השנה מודיעים לכל באי העולם שהקב"ה ברא את העולם כענין 'יום השישי', וזה על ידי המלכת הקב"ה על כל העולם באמרנו 'ומלכותו בכל משלה', ולכן יש ביום זה ברכה על כל השנה כולה.

בסליחות לערב ר"ה אומרים הנוסח 'אל תבוא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי, ואח"כ

צרות שרק תסמננה שערות הראש מלשמעם, ושנוכה ל'אך טוב וחסד'.

הנה ישנה שאלה אם להתפלל בר"ה על עניני רוחניות או גשמויות, והנה את אברכי הכולל אני מברך ראשית כל שיוכו להתעלות בתורה ובעבודה וכיראת שמים, ובנוסף אברכם שיוכו שהשפעות הפרנסה יבואו בניקל, שיוכו לשבת על התורה ועל העבודה בהרחבת הדעת. ואת ראש הכולל שלי"א הנושא בעול הכולל אברך שיוכה להשפעות בניקל, ותדעו שהמגבית הנוכחית לבית המדרש אינה מחלשת את התרומות לכולל אלא מגבירה אותם.

ושמעתי מעשה על הרה"ק בעל הדברי יואל זצ"ל שערך פעם דינר לכולל, ולא הרשה שימנעו באותה השבוע מלאסוף כסף בבית מדרשו, בטענה שהדבר מחליש את ההתרמה של הדינר, ובשכנותו של הרה"ק היה גר אדמו"ר שגם הוא ערך דינר לטוב מוסדותיו, ובשבוע של הדינר לא נתן שיאספו עוד כסף בבנין, ולמעשה היה שהרה"ק מסאטמאר הצליח להתרים הרבה יותר ממה שהצליח אותו האדמו"ר,

מדרות העולם ושקועים בדבר ה' זו הלכה ובלמוד הש"ס, ובוודאי שלקראת הימים הנוראים הבעל"ט יש בכך זכות גדול עד למאוד.

והנה איתא בזוה"ק (ה"ג כט.) שתלמיד חכם הוא בכחינת שבת, והיינו שגם כימות החול שהוא שקוע בעול תורה הרי הוא מפנה את עצמו מפרנסה, וכדוגמת יום השבת שהאדם בטל בו ממלאכה, וזוה הוא מקדש שמו יתברך בעולם לידע שהוא מנהיג את העולם ברחמיו העצומים, ויש בזה הכנה גדולה לימים הנוראים הבעל"ט.

והיום (כו אלול) חל היו"ד קדישא של הרה"ק בעל השר שלום מבעלי"א זי"ע, ומסופר שפעם בר"ה שחל בשבת היה השר שלום יושב בסעודת היום ונופח אל תוך מאכל החמין, ואחד מגדולי הדור שהיה נוכח במקום אמר אח"כ שראה שהשר שלום כוון בזה את כל הכוונות של תקיעת שופר.

ויעזור השי"ת שנוכה לשנה טובה ומבורכת, ושנוכה לפעול ישועות וכל טוב, ושיתקבלו תפילתנו לרחמים ולרצון, ושנוכה ל'תכלה שנה וקללתיה', שלאחרונה אנו שומעים

ומבורכת, ובענין מנהג חלוקת הסכינים בערב ר"ה, הנה כ"ק מרן אאזמו"ר זי"ע היה מחלק סכינים ורמזו בנוסח 'החותך חיים לכל חי', וכן פות'ח א'ת יד'ך ס"ת חת"ך שהוא השם של פרנסה, ושמעתי שיאמרו 'החותך, חיים לכל חי' ולא כמו שהיו נוהגים לומר בבת אחת, מפני שחיי"ם עולה בנימ' ס"ח, וחציה עולה לל"ד היינו ד"ל, ואם יאמר 'החותך חיים' נמצא שמתפלל על העניות ח"ו.

ולפליאתו כי רבה הסביר לו הרה"ק כך: "מה הפלא... הרי אני מלמד את אנשי שלומי שיחלקו מעות לצדקה, והגך הרי מלמדם שלא לתת". וכך גם בענינינו, שהרי הקב"ה הוא המפרנס לכל ובידו הכל תלוי ועומד, ובאם הוא יחפוץ בכך הרי יהיו די מעות בין עבור בית המדרש ובין עבור הכולל. ויעזור השי"ת שנוכה לכתובה וחתומה טובה ולשנה טובה

מכתב ברכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לקראת השנה החדשה תשפ"ד

מושה שמעון הלוי הורוויץ

בן לכ"ק אאמו"ר וצוק"ל זי"ע מבאסטאן

ביתר עילית

Grand Rabbi Moshe Shimon Horowitz

The Bostoner Rebbe

Beitar Illit

ערב ראש השנה תשפ"ד

ב"ה

הנני בזה לברך את ידידינו ואנ"ש באתרא קדישא הדין ובכל אתר ואתר בכרכת שנה טובה ומבורכת שנת חיים ושלוש, להיכתב ולהחתם בספרן של צדיקים, נחת דקדושה מיוצ"ח, ברכה והצלחה מתוך הרחבת הדעת וכט"ס.

נוהגין לומר בערב ראש השנה אחרי מנחה הפיוט 'אחות קטנה' שבסיומו אנו אומרים 'תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה'. בפשטות הכוונה שתחל השנה החדשה עם כל הברכות וההשפעות הטובות, אולם יש לרמוז בזה כוונה נוספת שבברכותיה הכוונה על 'ברוך שאמר והיה העולם' שאינא במשנה (אבות ה, א) בעשרה מאמרות נברא העולם, ובראש השנה שהוא יום תחילת מעשיך, אנו אומרים 'תחל שנה וברכותיה' היינו הברכה של ברוך שאמר שאנו מודים ומברכים את ה' שברא את העולם.

בברכת 'ברוך שאמר' מוזכר י"ג פעמים 'ברוך', ויש לומר שבא לרמוז על שלש עשרה מדות הרחמים, ולרמוז בא למה שאמרו חז"ל (ב"ר י"ב) בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין.

כ"ק אאמו"ר זי"ע היה רגיל לומר שברכה הוא מלשון בריכה שנמשכת, והיא רעוא שתחל שנה וברכותיו, באופן שימשיך על כל השנה רחמים וחסדים, ושנדע כי אתה פעלתו ונבין כי אתה יצרתו.

ויהי רצון שיעלה עבודתנו לרחמים ולרצון לפני כסא כבודך, להוציאנו מצרה לרוחה ולהפקד בדבר ישועה ורחמים, ויקיים בנו תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

זכות אבונה זי"ע ימליץ בעדינו להכתב ולהחתם בספרן של צדיקים ולזכות לישועת ה' ולהרמת קרן ישראל, ובא לציון גואל בכ"א.

ידידכם הדורש שלומכם ומעתיר בעדכם תמיד

אלה לימים רבוי הורוויץ

מושה שמעון הלוי הורוויץ

בן לכ"ק אאמו"ר וצוק"ל זי"ע מבאסטאן

ביתר עילית